Valtakunnallinen Vammaisneuvosto **Täydentävä kirjallinen lausuma**

11.10.2016

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
00102 Eduskunta
LiV@eduskunta.fi

Viite: Täydentävä kirjallinen lausuma hallituksen esityksestä eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 108/2016 vp), liikenne- ja viestintävaliokunnan kuulemistilaisuus 11.10.2016

Asia: Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista; vammaiset henkilöt liikenteessä

CASE: Vammaisen pysäköintilupa ja yksityinen pysäköinninvalvonta

Valtakunnallinen Vammaisneuvosto haluaa kiinnittää vielä eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan huomiota vammaisten henkilöiden yhdenvertaiseen liikkumiseen liikenteessä erityisesti pysäköintimahdollisuuksiin. Vammaisen pysäköintiluvan käytöstä pysäköimiseen julkisilla alueilla on säädetty tieliikennelainsäädännössä (tieliikennelaki 28 b § ja 28 c §, tieliikenneasetus 53 §). Käytännössä vammaisen pysäköintilupa ei ole aina käynyt yksityisellä alueella ja vammainen henkilö on saanut sopimusrikkomusmaksun. Tiedossamme on, että jopa kaupunkien omistamien vuokra-asuntojen pysäköinninvalvonnassa on käytetty yksityistä pysäköinninvalvontayritystä eikä näiden toimijoiden välillä ole sopimukseen kirjattu mitään vammaisen pysäköintiluvan käytön sallimisesta. Vammaisen pysäköintilupa normaalia joustavammin pysäköintiehdoin toteuttaa osaltaan yhdenvertaisuuslain 9 §:ssä säädettyä positiivista erityiskohtelua eli pysäköintiluvan käytön salliminen asettaa vammaiset tiellä liikkujat tosiasiallisesti yhdenvertaiseen asemaan muiden kanssa.

Valtakunnallisen vammaisneuvoston huomio kiinnittyy yksityisten pysäköintivalvontapalvelujen hankkimiseen hankintalain mukaisin menettelyin ja siinä vammaisten kannalta tarpeellisen vammaisen pysäköintiluvan hyväksymiseen hankintasopimuksessa. Tästä olisi syytä kirjata maininta käsillä olevaan erityiseen hankintalakiin tieliikennettä koskevan hankintasääntelyn osalta.

Erityinen huolenaihe nousee kuitenkin hankintalakiesityksessä mainitun julkisen käyttöoikeussopimusten sääntelyn vahventamisesta, joissa hankintayksikkö siirtää sopimuskumppanille rahavastikkeen sijasta tai sen ohella oikeuden hyödyntää palvelua tai rakennusta. Tällöin yksityisellä sopimuskumppanilla on oikeus laskuttaa suoraan palvelun tai rakennuksen käyttäjäasiakkaita, jolloin julkinen valta ei suorita edes normaalia sopimusvalvontaa, kuten hankintasopimuksissa. Käytännössä yksityinen pysäköintivalvontayritys kerää nykyäänkin maksuja suoraan pysäköijiltä. Koska julkisia käyttöoikeussopimuksia on ollut mahdollista käyttää jo nykyisen sääntelyn puitteissa, oletettavasti näin on menetelty myös julkisen vallan toimijoiden ja yksityisten pysäköintivalvontayritysten välillä. Mikäli julkisten käyttöoikeussopimusten käyttöala laajenee lakimuutoksen vaikutuksena koko pysäköintivalvontaa koskien, uhkaa sanottu kehitys vammaiselle positiivisena erityiskohteluna säädetyn vammaisen pysäköintiluvan käyttömahdollisuuksia. Siinä tapauksessa muualla tieliikennelainsäädännössä turvattu vammaisen pysäköintilupa ja sen ehdot (mm. vammaisen pysäköiminen maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta) muuttuvat alisteisiksi hankintalain julkisten käyttöoikeussopimusten menettelysäännöksille (11 luku: Käyttöoikeussopimukset, 107 § - 113 §).

Lisätietoja antaa: Henrik Gustafsson, Valtakunnallisen Vammaisneuvoston varsinainen jäsen, Invalidiliiton lakimies, sähköposti: henrik.gustafsson@invalidiliitto.fi, puh. 044 765 0693